

PROCEDIMENTS EN MATÈRIA DE SEGURETAT I SALUT LABORAL

PROCEDIMENT D'ATENCIÓ A TREBALLADORES EMBARASSADES I/O EN PERÍODE D'ALLETAMENT

Codi: OSL-PR-004

Juliol 2018 (versió 2)

I. OBJECTE

La protecció de la maternitat atès que cal oferir especial atenció tant a la mare com al fill, en les situacions de gestació i alletament.

La UdG vetllarà pe la protecció especial a les treballadores embarassades o en període d'alletament, avaluant els factors associats al treball que puguin influir negativament en la seva salut, en la del fetus o del lactant, adaptant les condicions de treball en cas necessari, o assignant-li un lloc compatible amb el seu estat en cas de no poder-se modificar les condicions de treball.

2. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Els subjectes compresos en l'àmbit d'aplicació del present procediment són:

- Les treballadores de la Universitat de Girona en condició fèrtil.
- El fetus.
- El recent nascut o lactant.

La acció protectora no es circumscriu únicament a la protecció de la salut de la treballadora, atès que pretén anar més enllà, protegint la salut del fetus o el recent nascut lactant a través de la salut de la mare.

Les dones embarassades poden absentar-se del seu lloc de treball per realitzar exàmens prenatsals o tècniques preparatòries del part, sempre previ avís a l'empresa.

3. NORMATIVA APLICABLE

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de Prevenció de Riscos Laborals.

Llei 39/1999, de 5 de novembre, per promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores.

4. CONFIDENCIALITAT

Tot el personal implicat en el present document en relació a totes les actuacions derivades del mateix està obligat a complir rigorosament les disposicions legals de respecte a la intimitat i confidencialitat que presideix tota situació mèdica personal i el tractament de tota la informació relacionada amb l'estat de salut de les treballadores.

5. APLICACIÓ

- **La treballadora que es trobi embarassada.** Haurà de comunicar lo abans possible aquesta situació a l'Oficina de Salut Laboral de la UdG, seguint la seqüència de comunicació establerta a l'apartat 7. "Protocol d'actuació" del present document, excepte que tingui la seguretat absoluta de no realitzar cap activitat de risc, com les descrites al punt 6. "Valoracions" del present document.
En aquest sentit cal ressaltar la rellevància que té comunicar la situació d'embaràs amb la major brevetat possible atès que d'això dependrà en bona mesura l'eficàcia de les mesures preventives a adoptar.
- **L'Oficina de Salut Laboral.** Farà arribar la comunicació d'embaràs al personal mèdic responsable del Servei de vigilància de la salut juntament amb l'avaluació de riscos del lloc que ocupa.
D'altra banda assumeix la tasca de realitzar, quan li sigui sol·licitada per l'embarassada o mare alletant o pel Servei de vigilància de la salut, l'avaluació de riscos específica del lloc de treball de la embarassada i de transmetre els informes al personal mèdic responsable del Servei de vigilància de la salut.
- **El personal mèdic responsable del Servei de vigilància de la salut.** Quan rebi la comunicació d'embaràs d'una treballadora juntament amb l'avaluació de riscos del lloc que ocupa, determinarà si cal sol·licitar a l'Oficina de Salut Laboral de la UdG l'avaluació de riscos específica del lloc de treball de la embarassada.
Després d'analitzar, quan procedeixi, els informes elaborats per l'Oficina de Salut Laboral, realitzarà les valoracions mèdiques pertinents, i segons la informació disponible, proposarà les actuacions o mesures que consideri necessàries per protegir la salut de la treballadora embarassada.
- **El cap del Departament, Centre, Institut o Servei** on la treballadora desenvolupi les seves activitats. Col·laborarà en la implantació de les actuacions o mesures que hagin estat proposades pel personal mèdic responsable del Servei de vigilància de la salut.
- **El Servei de Recursos Humans de la UdG.** Intervindrà quan les mesures proposades impliquin un canvi de lloc de treball o la tramitació d'un subsidi per risc d'embaràs.

6. VALORACIONS

Quan li sigui sol·licitat pel Servei de vigilància de la salut o per l'embarassada o mare alletant la Universitat de Girona, mitjançant l'Oficina de Salut Laboral, portarà a terme l'Avaluació de Riscos Específics que per l'embarassada, el fetus o el lactant puguin suposar les activitats desenvolupades per aquesta.

A modus de llistat no exhaustiu, es relaciona una sèrie d'agents físics, químics i biològics, i condicions de risc que poden posar en perill la salut de la embarassada, del fetus o del lactant, com a conseqüència de la realització de determinades activitats laborals.

Agents físics

Entenent com a tals aquells que puguin implicarà lesions fetals i/o provocar un desprendiment de la placenta, com

- Radiacions ionitzants
- Soroll elevat
- Fred o calor extrem
- Xocs, vibracions i moviments continus durant la jornada de treball
- Postures inadequades, càrrega física i fatiga mental

Cal tenir molt en compte i valorar l'ocupació de llocs amb exposició a:

- Aire comprimit: tasques utilitzant equips tipus trepant.
- Treballs en atmosferes de sobre pressió elevada, locals a pressió i submarinisme.
- Radiacions ionitzants: Mai sobrepassar 2/10 del límit d'exposició personal reglamentari (0,1 REMS).
- Soroll: els riscos d'afectacions auditives del fetus en mares exposades a soroll són importants durant els 3 últims mesos d'embaràs, sobre tot les baixes freqüències. Per això es recomana un límit d'exposició inferior o igual a 80 dB(A) no ponderats, de 8 hores durant els últims 3 mesos d'embaràs. El soroll produeix a més estrès a la mare i ha estat associat a baix pes en néixer, part prematur, risc teratogènic, preeclàmpsia i descens dels nivells de lactogen placentari.
- Vibracions de baixa freqüència i xocs a la part inferior del cos.
- Fred i calor extrems (<10°C, >27°C).
- Postures, càrrega física. Existeix risc potencial en:
 - o Esforç intens i repetit.
 - o Bipedestació prolongada i activitats en posició asseguda (cal realitzar pauses i anar alternant la posició).
 - o Manipulació de càrregues (avaluar els riscos de les tasques en les que no pugui evitar-se, sempre que la càrrega sigui superior a 3 kg).

Agents biològics

Agents biològics del grup 2, 3 i 4, establerts en el Real Decret 664/1997, de 12 de maig, en la mesura en que es conegui que aquests agents o les mesures terapèutiques que necessàriament comporten, posin en perill la salut de les dones embarassades i dels fetus.

Cal tenir molt en compte i valorar l'ocupació de llocs amb exposició a:

Virus de la rubèola i *toxoplasma gondii*

Resta d'agents biològics, sent els més importants: *campylobacter fetus*, *treponema pallidum*, *cytomegalovirus*, *herpes simple virus* i *coccidioides immitis*

Agents químics

Inclou totes aquelles substàncies i preparats químics en la mesura que es coneix que posen en perill la salut de les dones embarassades i dels fetus. La millor font d'informació per determinar la possibilitat de risc d'exposició a agents químics perillosos per la maternitat són la identificació de les següents frases H en els envasos o etiquetes dels productes

- H 340: pot provocar defectes genètics.
- H 341: se sospita que provoca defectes genètics.
- H 350: Pot provocar càncer.
- H350i: Pot provocar càncer per inhalació.
- H351: Es sospita que pot provocar càncer.
- H360 D: Pot danyar el fetus.
- H360F: Pot perjudicar a la fertilitat.
- H360FD: Pot perjudicar a la fertilitat. Pot danyar al fetus.
- H360Fd: Pot perjudicar a la fertilitat. Es sospita que danya al fetus.
- H360Df: Pot danyar al fetus. Es sospita que perjudica a la fertilitat.
- H361 d: Es sospita que danya al fetus.
- H361 f: Es sospita que perjudica a la fertilitat.
- H361 fd: Es sospita que perjudica a la fertilitat. Es sospita que danya al fetus.
- H362: Pot perjudicar als nens alimentats amb llet materna.

Les frases H són indicacions de perill (equivalents a les anteriors frases R) que regula el Reglament (CE) 1272/2008 CLP (classificació, etiquetat i envasat de substàncies i barreges de substàncies químiques) que estableix un nou sistema d'identificació de risc químic.

Seguidament es relacionen les equivalències existents entre les noves indicacions de perill i les antigues frases R. Al haver-se adoptat en el CLP com a referència la reglamentació del transport de mercaderies perilloses, la correlació no es possible en molts casos.

H340 - R46

H350 - R45

H350i - R49
H351 - R40
H360D - R61
H361d - R63
H362 - R64

Cal tenir molt en compte que està prohibida la ocupació de llocs amb exposició a: Benzé, plom, mercuri, cadmi, cobalt, sulfur de carboni, cloroform, clorur de vinil, esters bifosfòrics, dinitofenol, anilines i homòlegs, pesticides, sílice lliure, així com tots aquells etiquetats com a cancerosos i/o mutagènics.

Nocturnitat

El treball nocturn ha estat associat a una sèrie de problemes relacionats amb l'embaràs (avortaments espontanis, baix pes en néixer, etc.). Aquests desajustos poden ser explicats per la influència del ritme circadià en el metabolisme i en particular sobre la funció endocrina.

7. PROTOCOL

Es recomana a totes les treballadores que realitzen o puguin realitzar activitats de risc per la maternitat segons el descrit en els apartats anteriors, que comuniquin a l'Oficina de Salut Laboral de la UdG la seva situació d'embaràs en el moment en que en tinguin coneixement.

S'adjunta com ANNEX 2 la forma de comunicació de la informació entre la treballadora i l'Oficina de Salut Laboral. La interessada pot remetre la comunicació per correu intern o correu electrònic a

OFICINA DE SALUT LABORAL
C/ Maria Aurèlia Capmany, 69
Campus Montilivi – 17003 Girona
Correu electrònic: osl@udg.edu

Una vegada comunicada la situació d'embaràs a l'Oficina de Salut Laboral, es remetrà immediatament al Servei de vigilància de la salut juntament amb l'avaluació de riscos del lloc que ocupa la embarassada, que registrarà la informació en la història clínic-laboral de la treballadora i procedirà a entrevistar a la interessada per valorar de forma preliminar la possible exposició a riscos potencialment tòxics per la reproducció.

Si ho considera convenient el personal mèdic sol·licitarà a l'Oficina de Salut Laboral de la UdG l'avaluació de riscos específica del risc per la maternitat del lloc de treball que ocupa la treballadora.

Un cop analitzada l'avaluació de riscos i valorada la informació mèdica de la treballadora pel Servei de vigilància de la salut, es notificaran els resultats i conclusions dels estudis efectuats directament a la dona treballadora.

Si el resultat de la valoració mèdica determinés la existència de risc per l'embaràs s'informarà de les mesures i actuacions proposades per evitar-ho a:

- La pròpia treballadora afectada. Se l'informarà formalment dels riscos detectats i les mesures preventives proposades.
- L'Oficina de Salut Laboral de la UdG.
- El cap del Departament, Centre, Institut o Servei on la treballadora desenvolupi les seves activitats.
- El Cap del Servei de Recursos Humans de la UdG.
- De manera anònima i ometent les dades identificatives de la treballadora, als delegats de prevenció de la UdG.

Aquest procés s'haurà de completar en el termini màxim de 15 dies.

8. ACTUACIONS

En funció de les condicions de risc detectades es procedirà a aplicar alguna de les següents opcions

- **Activitats que no comporten cap risc.** No procedirà cap actuació preventiva, únicament es notificaran a la treballadora els resultats de les actuacions/avaluacions realitzades.
- **Activitats que són considerades de risc per l'embaràs.**
 - a) Adaptació tant de les condicions de treball com del temps de treball, segon les valoracions mèdiques resultants de l'avaluació específica de riscos.
 - b) Canvi provisional de lloc de treball, quan no sigui possible adaptar el lloc de treball o les adaptacions fossin insuficients. La persistència de riscos per la treballadora ha de quedar certificada mitjançant informe del Servei de vigilància de la salut.
 - c) Incapacitat laboral per risc durant l'embaràs quan es demostrï que la treballadora no pot ser traslladada a un lloc de treball compatible amb el seu estat. En aquest cas s'iniciaran els tràmits administratius necessaris pel reconeixement d'una incapacitat temporal per risc durant l'embaràs, segons el previst a les normes de protecció social de la Seguretat Social i el tipus de règim que vinculi a la treballadora amb la UdG.

En cas que sigui necessari aplicar alguna de les anteriors actuacions, es comunicarà al:

- Cap del Departament, Centre, Institut o Servei on la treballadora desenvolupi les seves activitats, quan sigui necessari realitzar adaptacions en el lloc de treball.
- Cap del Servei de Recursos Humans de la UdG, en cas de tenir que realitzar un canvi de lloc de treball o la tramitació d'una incapacitat per risc durant l'embaràs.

Qualsevol de les mesures proposades només tindrà vigència mentrestant perduri la situació de risc per la treballadora, el fetus o el lactant, retornant a la situació anterior un cop desaparegut el risc

ANNEX I

PERFIL DEL LLOC	
Es podria definir el lloc de treball d'una dona embarassada sense patologia associada de la següent forma:	
Hores de treball	8 hores/dia (40 setmanals)
Jornada laboral	No nocturnitat
Soroll	< ó = 80 dB(A)
Contaminants químics	Llistat de productes d'exposició prohibida
Il·luminació	<ó = 90% recomanat segons RD
Pes - esforç	Pesos <ó = 3 kg Sense esforços físics intensos i/o repetitius
Temperatura	<10°C, 27°C
Postura	Dreta/asseguda < ó = 4 hores
Vibracions	Evitar exposicions perllongades
Radiacions	2/10 del límit reglamentari
Biològics	RD 664/97 de 12 de maig Recomanar vacunació davant la rubèola a totes les dones en edat fèrtil. Determinar risc específic dels llocs prenent les mesures en cada cas

ANNEX 2

COMUNICACIÓ D'EMBARÀS PER PART D'UNA TREBALLADORA DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA	
Nom i cognoms:	
Data de naixement:	
Lloc de treball:	
Tasca que desenvolupa:	
Comunico que em trobo embarassada des de:	

Data:

Signatura:

CONTROL DE CANVIS - Codi: OSL-PR-004		
Febrer 2012	versió 1	-----
Juliol 2018	versió 2	Inserció logotip nou i canvis en la maquetació